

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 373/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou REKEN & PARTNERS Law Firm s. r. o., Tichá 45, Bratislava, IČO 36 783 188, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 5S/81/2018-79 z 28. júla 2020 a proti postupu a uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Sžk/32/2020 z 26. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 11. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 2 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ požaduje napadnuté uznesenia zrušiť.

2. Sťažovateľ sa žalobou doručenu krajskému súdu 5. septembra 2018 domáhal, aby správny súd vydal rozhodnutie, že stavebné povolenie [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“) č. 194/2012 zo 16. júla 2013 (ďalej len „stavebné povolenie“) nie je právoplatné a uložil žalovanému povinnosť doručiť sťažovateľovi ako žalobcovi stavebné povolenie do vlastných rúk v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Vo svojej žalobe sťažovateľ poukazoval na uznesenie krajského súdu vydané v konaní pod sp. zn. 5S/27/2016, ktorým uložil žalovanému povinnosť doručiť

sťažovateľovi stavebné povolenie v lehote 20 dní od právoplatnosti uznesenia. Podľa sťažovateľa žalovaný doručil stavebné povolenie na adresu žalobcu 26. septembra 2017, čím porušil povinnosť doručiť stavebné povolenie v lehote uloženej krajským súdom v uznesení, ktoré nadobudlo právoplatnosť 25. júla 2017 a vykonateľnosť 15. augusta 2017. Sťažovateľ ďalej namietal, že stavebné povolenie bolo zasielané prostredníctvom poštovej prepravy na adresu sťažovateľa „obyčajne“, a nie „do vlastných rúk“. Zásielku prevzala manželka sťažovateľa bez písomného splnomocnenia. Sťažovateľ uviedol, že keďže sa v tom čase zdržiaval mimo miesta trvalého bydliska, zásielka sa mu dostala do dispozície až 13. októbra 2017, keď obratom podal proti stavebnému povoleniu odvolanie.

3. V dôsledku nezákonného postupu pri doručovaní došlo k omeškaniu s podaním odvolania proti stavebnému povoleniu, čím bolo sťažovateľovi odopreté právo vyjadriť sa k rozhodnutiu v zákonom stanovenej lehote 15 dní. Odvolanie sťažovateľa postúpil žalovaný odvolaciemu orgánu – Okresnému úradu Prešov, odboru výstavby a bytovej politiky, ktorý listom č. OU-PO-OVBP2-2018/998459/22787 z 28. februára 2018 oznámil sťažovateľovi, že s ohľadom na uplynutie lehoty na podanie odvolania bolo podanie sťažovateľa posúdené ako podnet na preskúmanie právoplatného rozhodnutia žalovaného – stavebného povolenia v mimoodvolacom konaní. Pretože sťažovateľ v lehote určenej odvolacím orgánom nezaplatil správny poplatok, podnet sťažovateľa bol odložený.

4. Krajský súd napadnutým uznesením č. k. 5S/81/2018-79 z 28. júla 2020 postupom podľa § 99 písm. h) v spojení s § 179 ods. 4 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) rozhodol o žalobe sťažovateľa tak, že konanie zastavil. Z obsahu administratívneho spisu žalovaného považoval správny súd za preukázané, že stavebné povolenie bolo vydané 16. júla 2013. Keďže sťažovateľ podal žalobu krajskému súdu 5. septembra 2018, súd považoval za nesporné, že od vydania napadnutého rozhodnutia žalovaného uplynuli viac ako tri roky, a preto nie sú splnené podmienky na konanie o správnej žalobe opomenutého účastníka, čím je daný dôvod na zastavenie konania podľa § 179 ods. 4 SSP. Krajský súd tiež vyhodnotil, že sťažovateľ nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje SSP, a preto ide s ohľadom na §7 SSP o splnenie podmienky pre odmietnutie správnej žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP.

5. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, pretože krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. O kasačnej sťažnosti sťažovateľa rozhodol najvyšší správny súd uznesením č. k. 5Sžk/32/2020 z 26. januára 2022, ktorým kasačnú sťažnosť zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. V konaní o žalobe sťažovateľa sťažovateľ argumentoval najmä tým, že pri doručovaní stavebného povolenia táto nebola doručovaná do vlastných rúk a navyše písomnosť prevzala iná osoba ako sťažovateľ. Podľa sťažovateľa je preto stavebné povolenie stále neprávoplatné a požadoval preto, aby bolo sťažovateľovi doručené, a to do vlastných rúk, a tak, aby mohol proti nemu podať odvolanie.

7. Sťažovateľ namieta, že najvyšší správny súd svojím rozhodnutím porušil práva sťažovateľa tým, že sa stotožnil s nesprávnymi právnymi závermi krajského súdu, nezohľadnil argumentáciu a dôkazné prostriedky predložené sťažovateľom. S ohľadom na predchádzajúce vady konania a porušenia práv sťažovateľa žalovaným podľa sťažovateľa nie je možné považovať napadnuté uznesenia za zákonné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu:

8. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodiť ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017).

9. Sťažovateľ mal k dispozícii na ochranu označených práv proti napadnutému uzneseniu krajského súdu opravný prostriedok (kasačnú sťažnosť), ktorý aj využil. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľa krajským súdom bol v konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľa najvyšší správny súd.

10. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu:

11. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne, resp. svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

12. Dňom 1. augusta 2021 začal najvyšší správny súd Slovenskej republiky svoju činnosť, t. j. začal konať a rozhodovať vo všetkých veciach, v ktorých do 31. júla 2021 konal a rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v správnom kolégiu. Od 1. augusta 2021 teda koná a rozhoduje o kasačných sťažnostiach najvyšší správny súd. Prejednávaná vec bola na základe uvedeného pridelená do piateho senátu najvyššieho správneho súdu pod pôvodnou spisovou značkou. Pravdepodobne aj z dôvodu zmien sťažovateľ chybne označil za porušovateľa svojich základných práv najvyšší súd namiesto najvyššieho správneho súdu. Navyše, sťažovateľ opomenul priložiť k podanej sťažnosti kópiu právoplatného napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu, a to napriek tomu, že mu to ukladá § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Keďže však bolo možné z verejne dostupných zdrojov toto rozhodnutie získať, pričom ústavný súd nemal pochybnosť, že ide o napadnuté rozhodnutie najvyššieho správneho súdu, ústavný súd sťažovateľa na doplnenie podanej ústavnej sťažnosti nevyzýval. S ohľadom na určitú a jednoznačnú identifikáciu rozhodnutí, ako ich napádal sťažovateľ v podanej sťažnosti, ústavný súd usúdil, že pokiaľ ide o nesprávne označenie porušovateľa základných práv sťažovateľa, nejde o úmysel sťažovateľa, ale chybu v písaní. Na základe uvedeného tak ústavný súd v tomto uznesení za porušovateľa základných práv sťažovateľa uvádza najvyšší správny súd. Ústavný súd v tomto smere len dopĺňa, že aj ak by sťažovateľ označil ako porušovateľa svojich základných práv najvyšší súd úmyselne, nemalo by to žiadny vplyv na výsledné rozhodnutie ústavného súdu.

13. Najvyšší správny súd v napadnutom uznesení poukázal na to, že konanie o správnej žalobe opomenutého účastníka konania je čiastočne odlišné od „bežného“ konania o všeobecnej správnej žalobe. V prípade takej žaloby sa skúmajú dve skutočnosti – prvou je posúdenie otázky, či žalobcovi patrí postavenie opomenutého účastníka, a druhou je skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy neuplynuli viac ako tri roky. S ohľadom na kumulatívnu povahu týchto skutočností potom platí, že ak správny súd jednoznačne zistí, že od vydania žalobou napadnutého rozhodnutia uplynuli viac ako tri roky, nemusí súd súčasne preskúmať aj splnenie ďalšej podmienky – či žalobca mal mať v administratívnom konaní postavenie účastníka konania a či mu bolo rozhodnutie riadne doručené. Lehota stanovená v § 179 ods. 1, resp. v § 179 ods. 4 SSP je lehotou prekluzívnou, na ktorú musí správny súd vždy ex offio prihliadať. Podľa § 179 ods. 4 druhej vety SSP správny súd zastaví konanie vždy aj vtedy, ak od vydania napadnutého rozhodnutia do podania žaloby opomenutým účastníkom uplynuli viac ako tri roky. V prejednáwanej veci išlo o doručovanie stavebného povolenia zo 16. júla 2013. Trojročná prekluzívna lehota uplynula 16. júla 2016. Keďže sťažovateľ podal žalobu krajskému súdu 5. septembra 2018, t. j. zjavne po uplynutí tejto lehoty, ako najvyšší správny súd uviedol, jediným do úvahy prichádzajúcim procesným následkom bolo zastavenie konania postupom podľa § 99 písm. h) v spojení s § 179 ods. 4 SSP. Námietky sťažovateľa súvisiace s doručovaním rozhodnutia neboli spôsobilé privodiť pre sťažovateľa iný/priaznivejší výsledok konania.

14. Najvyšší správny súd súhlasil s krajským súdom aj v tom, že sťažovateľovi nič nebránilo ním namietané nedostatky týkajúce sa doručovania rozhodnutia uplatniť v konaní o všeobecnej správnej žalobe proti listu odvolacieho orgánu č. OU-PO-OVBP2-2018/998459/22787 z 28. februára 2018.

15. Napokon kasačný súd poznamenal, že sťažovateľ sa v konaní pred krajským súdom opätovne domáhal uloženia tej istej povinnosti po tom, keď o jeho skôr podanej žalobe opomenutého účastníka už bolo rozhodnuté uznesením krajského súdu č. k. 5S/27/2016-19 z 8. júna 2017, a preto do úvahy prichádzal aj procesný postup v zmysle § 98 ods. 1 písm. a) SSP.

16. S ohľadom na všetky uvedené skutočnosti kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

17. Ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu dospel k záveru, že ho nemožno považovať za svojvoľné alebo arbitrárne, resp. za také, ktorý by popieralo zmysel základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu na spochybnenie právnych záverov najvyššieho správneho súdu vyjadrených v napadnutom uznesení.

18. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľa označených v podanej sťažnosti. S ohľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho práv napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2022

Peter Straka
predseda senátu